

મતદાન કેન્દ્ર પર ઝોકું

આ વખતે વોટ આપવા ગયો
તો અચાનક ખબર પડી
મતદારયાદીમાં
મારું નામ જ નથી
કોઈને કાંઈક પૂછું તે પહેલાં મારી અંદરથી
અવાજ આવ્યો :
“બેવકૂફની જેમ તાકી શું રહ્યો છે
નથી ભલે મતદારયાદીમાં
એક વિશાળ યાદીમાં તો છે જ
જેમાં તે બધાં નામ છે
જે રહી જાય છે બહાર”

બહાર નીકળ્યો
તો નજર પડી સામે ઊભેલા ઝાડ પર
થયું - તે પણ તો નાગરિક છે આ ભૂમિનું
અને જુઓ તો એ મરજીવાને
ઊભું છે કેવું મસ્ત ફકીર!

હું ઝાડ પાસે ગયો
અને તેના છાંયડે બેઠાબેઠા
આવી ગયું ઝોડું
જોયું - ઝાડના નેતૃત્વમાં
જઈ રહ્યાં છે ઘણાં ઝાડ અને લોકો
જેમાં સામેલ છે -

વડ

પીપળો

ગુલમોર

ભિમરો

મસાણ

કાલીનું ચમકતું સિંદૂર

જઈ રહ્યું હતું આગળ-આગળ

કે અચાનક એક પાંખડી પડવાનો

ધબાકો થયો

અને તૂટી ગઈ ઊંઘ

મેં જોયું

હવે મારા ખિસ્સામાં મારો ન આપેલો વોટ છે

- એક નાગરિકનું અંતિમ હથિયાર -

મેં સ્વયંને કહ્યું :

‘હવે ઘરે ચલો કેદાર

અને શોધો આ વ્યર્થમાં

નવો કોઈ અર્થ.’

મતદાન કેન્દ્ર પર ઝોડું

પાણી

હું જાહેર કરું છું
કે પાણી
મારો ધર્મ છે
આગ મારો વેદાંત
હવા પાસેથી મેં દીક્ષા લીધી છે
ઘાસ-પાંદડાં મારા સહાધ્યાયી
રસ્તો મારો દેવ છે
મકાઈ મારું કલ્પવૃક્ષ
ભાગડનાલા મારી ગંગા

આ રીતે આ વૃદ્ધ બાળક
દુનિયાના ચાર રસ્તા પર
ઊભો છે મજેદાર.

બકરી અને ગાંધી

તે એક અજબ જીવ છે
આપે જ રાખે છે
માગતી નથી કંઈ
ચીરી કાઢે
ફાડી નાખો
ટુકડેટુકડા કરી દો
તેના ધાવણા બચ્યાના
એ કંઈ કહેતી નથી
બસ જોયા કરે છે

બકરી અને ગાંધીનું
આ દયાળુ રૂપ
ભલે જેટલું દયાળુ હોય
આમ નહીં ચાલે
કંઈક કરો
કંઈક તો કરો ભલા માણસો
અડીને જુઓ મારી દાઢી
મારું કપાળ
જો આપી શકો તો બકરીને આપી દો
એક સવારે
એક સાંજે
એક ભરેલો પાણીનો ગ્લાસ
આપી દો તેને
તે જીવી જશે
ગાંધી જીવી જશે
દુનિયા જીવી જશે.

ફૂલ હસશે અને ખરી પડશે

મારું હોવું
બધાનું હોવું છે
પણ મારું ન હોવું
ફક્ત મારું હશે.

બધા દિવસો ભરાઈ જશે
મારા ન હોવાથી છલોછલ
ફૂલ હસશે
અને પડી જશે મારા હાથમાંથી
કોઈ બીમારના માથા પર
ધૂળ ઊડશે દુનિયામાં
વિના ઘર
વિના સરનામે
વિના વીસા
વિના પાસપોર્ટ
ચાલતો રહેશે બ્રહ્માંડમાં
આત્માઓનો કારોબાર
બધાની કરન્સી થઈ જશે લીન
હવાની કરન્સીમાં

અને કોઈ ડાળ પર બેઠેલું
એક પંખી ગાશે
મીરનો એક મિસરો
'હું બીજો
દોસ્ત બીજો
મારો કારોબાર બીજો!'